

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

Полонська Марія Анатоліївна

**«ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕНСІЙНОГО
ЗАБЕПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ В ПРОЦЕСІ РЕФОРМУВАННЯ
СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ»**

Спеціальність 074 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ
магістерської роботи на здобуття кваліфікації магістра

Миколаїв – 2019

Магістерська робота є рукописом

Робота виконана в Інституті державного управління Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Науковий керівник: кандидат наук з державного управління, старший викладач кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки Інституту державного управління Чорноморського національного університету імені Петра Могили **Акімова Тетяна Юріївна,**

Рецензент: кандидат політичних наук, доцент кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку Інституту державного управління Чорноморського національного університету імені Петра Могили **Дерега Віра Володимирівна**

Захист відбудеться 25 березня 2019 р. о 10 годині на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування Інституту державного управління Чорноморського національного університету імені Петра Могили за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 1-ша Воєнна, 2.

З роботою можна ознайомитись на кафедрі публічного управління та адміністрування Інституту державного управління Чорноморського національного університету імені Петра Могили за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 1-ша Воєнна, 2, ауд. 10-303.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Головним завданням сучасного етапу соціально-економічних перетворень в Україні є радикальне реформування пенсійної системи, яка має важливе значення для забезпечення стійкого розвитку України, подолання наслідків фінансово-економічної кризи, підвищення рівня соціального забезпечення пенсіонерів. Соціальний захист громадян - одна з найважливіших функцій держави. Рівень соціального захисту, а в першу чергу - рівень їх пенсійного забезпечення, залежить від стану економіки і державного регулювання соціальних процесів, реалізується через систему соціального страхування і систему виплат соціальної допомоги з державного бюджету. Головне завдання пенсійного страхування полягає в підтримці життєдіяльності тієї категорії громадян, які досягли похилого віку (визначеного законодавством як пенсійний) або втратили працездатність і визнані інвалідами, через що не можуть забезпечити собі мінімально необхідний рівень доходу. Реалізується це завдання через виплату доходу у вигляді пенсій. Впродовж багатьох років в Україні існувала однорівнева система пенсійного забезпечення, яка певним чином узгоджувалася з командно-адміністративною економікою та функціонувала на засадах солідарності поколінь. З набуттям Україною незалежності постала необхідність у реформуванні такої системи пенсійного забезпечення, оскільки в умовах ринкової економіки вона виявилася економічно необґрунтованою, фінансово неспроможною, соціально несправедливою здебільшого для найбільш вразливих верств населення.

Різні аспекти пенсійного забезпечення розглядаються у працях вітчизняних та зарубіжних науковців: Е.Лібанової, Б.Надточія, В.Новикова, С. Шпильовий ;

До проблеми соціального захисту та соціальної справедливості зверталось багато дослідників: Лібанова Е. М, Мосейко, В. В.;

Вагомий внесок у розробку проблем реформування системи соціального захисту та пенсійного забезпечення зробили закордонні вчені Ерошенков С.Г , Попов А.А., МакТаггарт, Г.

Актуальність теоретичних та практичних проблем, що стосуються реформування системи соціального захисту населення в умовах ринкових перетворень, регулювання системи пенсійного забезпечення і побудови змішаної, яка б найкращим чином відповідала сучасним потребам українського суспільства пояснюють актуальність теми дипломної роботи **«Державне регулювання пенсійного забезпечення в Україні в процесі реформування соціального захисту населення».**

Виходячи з актуальності обраної теми та ступеню її розробленості в науковій літературі **метою дипломної роботи** є теоретично обґрунтувати роль і місце державного регулювання системи пенсійного забезпечення в Україні та розробити шляхи її удосконалення в процесі реформування соціального захисту населення.

Відповідно до мети нами були визначені наступні **завдання**:

- визначити сутність пенсійного забезпечення;
- проаналізувати структуру системи пенсійного забезпечення України;
- дослідити роль і місце державного пенсійного забезпечення в системі соціального захисту населення;
- проаналізувати сучасний стан пенсійного забезпечення України;
- дослідити зарубіжний досвід реформування пенсійного забезпечення;
- розробити шляхи удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення в Україні.

Об'єктом дослідження є пенсійна система України.

Предметом дослідження є регулювання державного пенсійного забезпечення в процесі реформування соціального захисту.

Методи дослідження. Під час написання магістерської роботи були використані теоретичні методи, а саме: аналіз, синтез, узагальнення та дедукція. Зокрема, аналіз дозволив вивчити сутність та структуру пенсійного забезпечення в Україні та визначити місце державного пенсійного забезпечення в системі соціального захисту населення. За допомогою синтезу встановлено логічні зв'язки між елементами з метою структурування магістерської роботи. Метод узагальнення сприяв виокремленню основних аспектів дослідження та їх чіткому висвітленню. Дедуктивний метод використано у логічно послідовному висвітленні розділів магістерської роботи.

Теоретичне значення роботи. В дослідженні проаналізовано структуру пенсійного забезпечення в Україні, виявлено основні проблеми системи пенсійного забезпечення в Україні та досліджено зарубіжний досвід реформування пенсійного забезпечення для з метою розробки шляхів удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення в Україні.

Практичне значення. Результати дослідження можуть бути використані при вивченні навчальних дисциплін, зокрема «Соціальне страхування». Крім того, дана робота може слугувати джерелом інформації для органів державної влади, Пенсійного фонду при розробці соціальної політики, нормативно-правових документів у сфері регулювання пенсійних відносин та ефективного використання пенсійних коштів.

Апробація роботи. Основні положення та результати дослідження доповідались та обговорювались на студентській науково-практичній конференції «Могилянські читання – 2018: Реалізація євроінтеграційної політики України: суспільно-політичний та безпековий аспект».

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел із 77 найменувань. Загальний обсяг магістерської роботи складає 122 сторінок, з них 98 основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження та здійснено огляд наукової літератури з відповідної тематики, визначено мету, об'єкт, предмет та завдання дослідження; наведено та обґрунтовано методи дослідження, сформульовано наукову новизну, теоретичну та практичну значущість роботи, подано дані щодо апробації результатів дослідження та публікацій по темі роботи, а також структуру роботи.

В першому розділі - **«Теоретичні основи дослідження системи пенсійного забезпечення в Україні»** визначено сутність пенсійного забезпечення та проаналізовано структуру системи пенсійного забезпечення України.

Досліджено, що після отримання незалежності сформувалася незалежна від державного бюджету України система фінансових потоків, цільовим призначенням яких стало пенсійне забезпечення громадян. Бюджет Пенсійного фонду України складався за рахунок матеріальних коштів, які відраховувалися підприємствами і організаціями, а також за рахунок страхових внесків громадян. Крім того, кожному працюючому за місцем роботи щорічно заповнювався вкладний лист до трудової книжки з відміткою сплаченої суми страхових внесків у розмірі одного відсотка нарахованого заробітку. Це була своєрідна перехідна форма до введення персоніфікованого обліку страхового стажу і сплачених внесків до Пенсійного фонду України, розрахована на створення в майбутньому справедливої пенсійної системи.

Проаналізовано, що Закон України «Про пенсійне забезпечення» майже нічим не відрізнявся від аналогічного Закону СРСР в 1990 р. Виключенням стало істотне розширення пільгових категорій пенсіонерів, які отримали право на достроковий вихід на пенсію. Найбільш вагомим недоліком Закону України «Про пенсійне забезпечення», було те, що він не враховував демографічного чинника під час створення пенсійної системи. На жаль, тоді українські політики ще не усвідомлювали, що процес старіння населення є об'єктивним соціальним феноменом, який потрібно враховувати під час побудови пенсійної системи. Прийняття радою законодавчих актів, які встановили пільговий вік виходу на пенсію, стало однією з головних причин зростання кількості пенсіонерів в Україні. На 5-15 років було знижено віковий ценз для виходу на пенсію за віком на пільгових умовах понад 20 категоріям працівників (у окремих галузях це поширюється майже на усіх працюючих), а також для виходу на пенсію за вислугою років.

Основними завданнями та цілями пенсійного забезпечення є захист від бідності громадян після настання пенсійного віку, підвищення рівня життя пенсіонерів, встановлення залежності розмірів пенсій від величини заробітку і трудового стажу, забезпечення фінансової стабільності пенсійної системи та заохочення громадян до заощадження коштів на старість.

Для характеристики пенсійного забезпечення, пенсій, у роботі визначено їх поняття, правова природа, ознаки і враховано наступні моменти.

По-перше, видом соціального забезпечення має виступати пенсійне забезпечення, а не пенсія, адже пенсія – це лише певне матеріальне благо, яке надається непрацездатним громадянам в межах пенсійного забезпечення. Змістом пенсійного забезпечення є надання непрацездатним громадянам грошових виплат – пенсій. При цьому, терміни «пенсійне забезпечення» і «пенсія» мають співвідноситись як філософські категорії «форма» й «зміст».

По-друге, пенсійне забезпечення виступає одним з основних видів соціального забезпечення непрацездатних громадян, єдиним або головним джерелом засобів для їх існування. Хоча для працюючих пенсіонерів, які отримують грошове забезпечення у вигляді заробітної плати, іншого доходу, пенсійне забезпечення може бути додатковим джерелом засобів до існування.

По-третє, на відміну від інших видів грошового забезпечення пенсійне забезпечення має регулярний характер, тобто сплачується щомісячно. Інші види грошового забезпечення - допомоги, компенсації - можуть мати щомісячний, регулярний (однак, не щомісячний) або одноразовий характер сплати. Крім того, пенсії сплачуються протягом тривалого терміну або, навіть, довічно.

По-четверте, пенсійне забезпечення непрацездатних громадян передбачає, як правило, виплату лише однієї пенсії, серед тих на які мають право непрацездатні громадяни. Винятком з цього правила є призначення окремим категоріям непрацездатних громадян, окрім основної, ще й додаткової пенсії (громадяни, постраждалі внаслідок Чорнобильської катастрофи). Однак, це не виключає можливість отримання інших видів матеріального забезпечення та обслуговування.

Пенсійну систему необхідно розглядати як сукупність суспільних відносин різних видів: економічних (розподільчих); соціальних (які базуються на становищі людини у суспільстві); політичних (що визначають основні напрями діяльності держави у сфері пенсійного забезпечення) та правових (пов'язаних з правовим регулюванням пенсійних відносин).

В Україні запроваджена трирівнева пенсійна системи, до якої входить загальнообов'язкове державне пенсійне страхування і недержавне пенсійне забезпечення. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування у свою чергу складається з двох рівнів: реформована солідарна система і накопичувальна частина загальнообов'язкової системи.

Світова практика доводить, що таке поєднання є оптимальним, оскільки забезпечує соціальні гарантії та фінансову стабільність пенсійної системи. Адже солідарна й накопичувальна системи підвладні впливу різних ризиків: перша вразлива щодо демографічних ризиків і досить стійка до інфляційних, а друга – навпаки. Крім того, слід звернути увагу, що реформована солідарна складова враховуватиме насамперед інтереси малозабезпечених верств населення, а накопичувальна – стимулюватиме до пенсійних заощаджень усіх громадян, особливо із середніми та високим доходами.

У другому розділі - «Сучасний стан і функціонування системи пенсійного забезпечення в Україні» досліджено роль і місце державного

пенсійного забезпечення в системі соціального захисту населення та проаналізовано сучасний стан пенсійного забезпечення України.

Доведено, що в умовах існування тільки першого рівня солідарної системи – про гідне забезпечення пенсіонерів не йдеться. Це зумовлено цілою низкою факторів: демографічна ситуація (солідарна система ефективно працює за умови, що пенсіонери становлять 10–12 % від загальної кількості населення в країні; сьогодні в Україні 29 % пенсіонерів за віком), трудова міграція (близько 6–7 млн працездатних українців працюють за кордоном, а відповідно, не здійснюють відрахування єдиного соціального внеску), нелегальна зайнятість або офіційна виплата тільки мінімальної зарплати, а решти «у конвертах». Усі ці фактори свідчать про необхідність часткового розвантаження солідарної пенсійної системи та закладання основи для створення додаткового джерела пенсійних виплат. Не можна ігнорувати і третій рівень пенсійної системи – недержавне пенсійне забезпечення, проте рівень участі громадян у ньому коливається в межах 10 %, крім того, ефективність цього рівня пенсійної системи прямо залежить від ефективності розвитку економіки країни. Коли особа, яка досягла пенсійного віку, отримуватиме пенсію як мінімум з двох джерел – пенсійного фонду (солідарна пенсія) та накопичувального фонду (фонду чи банку, який вибере сам пенсіонер), а за умови участі в недержавному пенсійному забезпеченні – ще й з приватного пенсійного фонду.

Доведено, що підвищення рівня соціального захисту має входити у систему першочергових пріоритетів країн. У своїй основі цей процес має об'єктивні тенденції, зумовлені всім ходом суспільного розвитку і підпорядковані еволюції людини як кінцевої мети будь-якої політичної, соціально-економічної та духовної активності. Забезпечення високого рівня соціального захисту, дотримання соціальних інтересів та соціальних норм, закріплених на законодавчому рівні, запобігання виникненню нових загроз можливі за умов постійного суспільного моніторингу та дослідження соціальної безпеки.

У працюючих українців немає жодних стимулів платити пенсійні внески; хронічно дефіцитний Пенсійний фонд, що тисне на держбюджет; при цьому Україна витрачає на пенсії чи не найбільше за всіх у світі (у відсотках до ВВП), і до недавнього часу мала дуже високі «трудові податки», стимулюючи бізнес до відходу в тінь. Проведення реформи ускладнює чимало об'єктивних та суб'єктивних факторів, зокрема складна демографічна ситуація, високий рівень тінізації економіки, розбалансованість бюджету та політичний популізм. Після завершення революції Гідності ми спостерігаємо нову хвилю спроб вдосконалити існуючу пенсійну реформу, яка здійснюється в умовах пильної уваги з боку світової спільноти, в першу чергу – МВФ, а також в умовах жорсткої політичної конкуренції.

Складна демографічна ситуація в Україні значно ускладнює розробку та реалізацію пенсійної реформи. Однією з головних демографічних проблем України є дуже висока передчасна смертність і, як наслідок, - одна з найнижчих у Європі тривалість життя, особливо у чоловіків.

Враховано той факт, що в Україні середня тривалість життя чоловіків нижча, ніж у більшості розвинених країн. Проте важливим є не лише абсолютний вік виходу на пенсію, а й середня очікувана тривалість життя на момент такого виходу та пільговий достроковий вихід. Українські жінки посідають одне з найвищих місць у світі за тривалістю життя на пенсії – так, у 2012 році вона складала 23 роки, що перевищувало їхній середній трудовий стаж. Для чоловіків середня очікувана тривалість життя на момент виходу на пенсію становить 14 років, що співставно з таким показником в інших країнах. Водночас в Україні майже половина чоловіків виходить на пенсію у 60 років, а решта – в 40, тобто реально середній вік виходу на пенсію – 55 років.

Ще одна загрозлива тенденція – старіння населення. У майбутньому рівень старіння населення та демографічне навантаження зростатимуть за рахунок скорочення населення працездатного віку. Цьому сприятиме й катастрофічне скорочення народжуваності, яке відбулося у 1990-х роках.

Як наслідок, станом на 2017 рік в Україні склалась ситуація, коли на 12,5 млн пенсіонерів припадає 26 млн осіб працездатного віку з яких зайнятими є тільки 176 млн осіб. При цьому з числа зайнятих тільки 10 млн осіб сплачують ЄСВ – базу для формування пенсійного фонду.

В бюджеті на 2017 рік закладений дефіцит Пенсійного фонду в розмірі 141,5 млрд грн, що становить 5.5% ВВП. Таким чином Пенсійний фонд здатний бездефіцитно фінансувати менш ніж половину своїх видатків. Аналогічна ситуація спостерігалась і в 2016 році – з суми Пенсійного фонду в розмірі 257 млрд грн дефіцит становив 145 млрд.

Разом з тим у пенсійному забезпеченні громадян України ще є ряд проблем, зокрема:

- низький рівень пенсійного забезпечення; майже відсутня диференціація розмірів пенсій;
- наявність значних переваг та пільгу пенсійному забезпеченні окремих категорій працівників при однаковому рівні відрахувань на пенсійне забезпечення;
- несвоєчасна сплата страхового збору (внесків) до Пенсійного фонду України, що зумовило заборгованість з виплати пенсій.

Розглянуто, що на стан пенсійного забезпечення громадян України негативно впливають:

- демографічні процеси (старіння населення, зменшення працездатного населення), наслідками яких є збільшення чисельності отримувачів пенсій та зменшення платників страхових внесків; зменшення чисельності зайнятого населення;
- несприятливе співвідношення тривалості періоду сплати внесків на пенсійне забезпечення і періоду, протягом якого виплачується пенсія; - зростання різного роду пільгових і привілейованих до них категорій пенсіонерів. Внаслідок низького рівня народжуваності в 1997 році на 1000 осіб працездатного віку було майже 400 осіб пенсійного віку.

У третьому розділі - «Шляхи удосконалення механізмів регулювання системи пенсійного забезпечення в Україні» досліджено зарубіжний досвід реформування пенсійного забезпечення та розроблено шляхи удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення в Україні.

Досліджено основні європейські підходи та механізми реформування системи пенсійного забезпечення, які дозволяють запропонувати напрями, засоби, інструменти і механізми проведення пенсійної реформи в Україні.

Доведено, що європейські країни, маючи кращу демографічну та економічну ситуацію, вводили певні обмеження і непопулярні заходи. Далекоглядна державна політика на основі врахування ризиків, які актуалізувалися в перспективі, дозволили заздалегідь здійснити превентивні заходи. А в Україні непопулярні рішення у сфері пенсійного забезпечення перекладалися на наступні уряди в умовах перманентних виборів, що призвело до неефективних управлінських рішень і суспільного невдоволення.

У роботі зроблено порівняльний аналіз існуючих в європейських країнах пенсійних систем, які наведені в табл. 1.

Таблиця 1.

Пенсійні системи зарубіжних країн

Країна	Характеристика системи	Стаж сплати страхов. внесків	Період врахування доходів для нарахування пенсії	Максимальний коефіцієнт заміщення, %	Індексація допомог
ФРН	Розподільна	40	Весь трудовий період	60,0	Заробітна платня
США	Частково накопичувальна	35	Весь трудовий період	41,0	За індексом цін
Японія	Частково накопичувальна	40	Весь трудовий період	30,0	Заробітна платня
Франція	Розподільна	38	Найбільш вигідні 12 років	50,0	За індексом цін
Італія	Розподільна	40	Останні 5 років	80,0	За індексом цін
Велика Британія	Розподільна	50	Весь трудовий період	20,0	За індексом цін
Канада	Розподільна	40	Весь трудовий період	25,0	За індексом цін

Визначено, що для України головними проблемами реформи пенсійної системи є незнання сутності заходів, переваг і недоліків та неготовність суспільства до її проведення.

У роботі виділено основні напрямки трансформаційних зрушень у пенсійному забезпеченні з огляду на існуючі проблеми та ризики, а саме:

- легалізації заробітної плати;
- збільшення кількості років сплати страхових внесків;
- підвищення пенсійного віку;
- збільшення розміру страхових внесків для працівників;
- уніфікації пенсійного законодавства;
- перегляду умов надання пільгових пенсій.

Пенсійна реформа мала успіх у тих державах, де вона була вдало інтегрована з іншими реформами. У процесі запровадження другого (накопичувального) рівня слід брати до уваги економічну та політичну готовність країни.

Доведено, що сьогодні масштабну тінізацію економіки, що негативно відображається на обсягах страхових внесків; роз'єднаність інтересів і слабкість зв'язків між різними поколіннями та різними верствами населення, що породжує соціальну несправедливість у пенсійному забезпеченні; відсутня спрямованість фіскальної політики на становлення середнього класу; схильність до патерналізму, пасивної споглядальності та утриманських настроїв.

У роботі зазначається необхідність врахування поточної і перспективної демографічної ситуації (кількість і вікову структуру населення, міграційні процеси) та національні особливості державного регулювання (інституційну структуру, функціональну організацію державних регуляторів, податкову та банківську систему), а також технічну спроможність відповідних інститутів (інституційний розвиток фінансових ринків, інфраструктуру та механізми ефективного інвестування пенсійних коштів, їх надійний захист від ризиків втрати та знецінення).

Підвищенню довіри населення до пенсійної реформи сприятиме запровадження міжнародних стандартів інвестиційної діяльності та звітності для суб'єктів пенсійного забезпечення, застосування дієвих механізмів корпоративного управління в системі недержавного пенсійного забезпечення. Також має бути створена надійна інформаційна система, яка повинна забезпечувати узгодження грошових та інформаційних потоків (створення системи автоматизованого звітування про стан накопичувальних пенсійних рахунків, уніфікація баз даних по сплаті пенсійних внесків між роботодавцями, пенсійним фондом, застрахованими особами, компаніями з управління активами, банками-зберігачами тощо).

ВИСНОВКИ

Результати дипломного дослідження дають підстави для таких загальних висновків:

1. За результатами вивчення еволюції системи пенсійного страхування можна зробити висновок, що його розвиток пройшов такі етапи: етап стихійного зародження через виникнення кас взаємодопомоги, створення добровільних страхових організацій; етап становлення державного регулювання, якому характерне втручання держави у процеси пенсійного страхування, та зародження солідарної системи пенсійного страхування; перехідний етап, який характерний тільки для постсоціалістичних країн, що стали на шлях розвитку ринкових відносин; етап реформування пенсійної системи, який характеризується впровадженням багаторівневої системи пенсійного страхування та забезпечення, розподілом зобов'язань щодо пенсійного забезпечення населення між державою, працедавцями та робітниками.

2. Враховуючи теоретичні засади функціонування системи пенсійного забезпечення визначено структуру пенсійної системи, виходячи з якої існує три рівні. Першим є солідарна система, яка базується за принципом солідарності поколінь і передбачає здійснення поточних виплат пенсіонерам за рахунок пенсійних відрахувань працюючих. Другим – накопичувальна система, яка здійснюється за рахунок сплати внесків до накопичувального фонду працівниками чи роботодавцями від їхнього імені. Третій рівень – добровільна система особистих пенсійних внесків, що формується повністю за рахунок особистих внесків і виплачується як додаткова пенсійна допомога за рахунок особистих пенсійних заощаджень.

3. Виявлено й узагальнено основні чинники, що впливають на функціонування пенсійного забезпечення. Зокрема, старіння населення, що супроводжується змінами його демографічного складу зростання зайнятості у неформальному секторі економіки і неповної зайнятості, відмова молодих громадян від участі у національних або професійних пенсійних системах призвели до збільшення фінансового навантаження на солідарні пенсійні системи.

Обґрунтовано, що демографічна ситуація, яка склалася сьогодні у світі та в Україні, негативно впливає на економіку та соціальну сферу, спонукає до радикальних перетворень. Старіння населення зумовило погіршення співвідношення між категоріями працездатного та непрацездатного віку. Самі по собі демографічні зміни (нижча народжуваність і довша тривалість життя), виходячи зі світових тенденцій є незворотними. Тому демографічні зміни мають бути обов'язково враховані при реформуванні пенсійної системи.

4. В Україні є необхідність впровадження накопичувальної системи пенсійного забезпечення, оскільки вона дозволить розвантажити солідарну систему, сформує індивідуальні накопичення громадян, дасть можливість залучати інвестиційний ресурс громадян на розбудову національної економіки, дасть поштовх розвитку національного фондового ринку.

5. Узагальнено теоретичні концепції та практичний досвід розвитку недержавного пенсійного забезпечення. Визначено, що впродовж останніх років у багатьох країнах світу у результаті реформування солідарних

пенсійних систем значно зросла роль недержавного пенсійного забезпечення. З'ясовано особливості розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні, що дає підстави для більш глибокого розуміння їх ролі у системі пенсійного забезпечення та розвитку фінансового ринку. Накопичуючи фінансові ресурси своїх учасників недержавні пенсійні фонди створюють джерело довготермінових інвестицій, забезпечують додаткові пенсійні виплати громадянам. З метою стимулювання розвитку недержавних пенсійних фондів запропоновано залучення пенсійних активів до фінансування високотехнологічних проектів підприємств, які працюють за пріоритетними напрямками розвитку сучасних технологій, що сприятиме проведенню структурної перебудови економіки країни і ефективного розвитку фінансових механізмів державного управління пенсійною системою.

6. Вдосконалення і реформування системи пенсійного забезпечення в Україні є основним завданням в країні. Проведене дослідження дає змогу сформулювати ряд пропозицій щодо удосконалення системи пенсійного забезпечення в Україні:

- вивести заробітну плату з тіні шляхом проведення податкових реформ, що дозволить збільшити дохідну частину бюджету ПФУ;
- запровадити систему коригуючих коефіцієнтів розміру пенсії, яка не стимулюватиме населення до раннього виходу на пенсію з метою стимулювання продовження зайнятості Пенсійному фонду необхідно;
- створити додаткові робочі місця для працездатного населення з метою збільшення розмірів сплати страхових внесків до ПФУ;
- забезпечити інституціональну готовність пенсійної системи, яка передбачає створення інфраструктури та механізмів її ефективного управління;
- забезпечити обґрунтований рівень фіскального навантаження, яке зумовлює пенсійна система на фонд оплати праці.
- розширити напрями інвестування пенсійних активів за наявності сприятливих умов на фондовому ринку та макроекономічної стабільності;
- розробити та запровадити фінансові механізми зацікавленості для роботодавців, брати активну участь розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення.

Реалізація пропозицій забезпечить стійкий і збалансований розвиток пенсійної системи, гармонізацію з міжнародними та європейськими стандартами та вимогами, активізує діяльність виконавчих органів влади, роботодавців і громадян щодо досягнення високих стандартів пенсійного забезпечення, а також розвиток конкуренції між інституціями державного та приватного пенсійного забезпечення.

АНОТАЦІЯ

Полонська М.А. Державне регулювання пенсійного забезпечення в Україні в процесі реформування соціального захисту населення. – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 074 – Публічне управління та адміністрування. – Інститут державного

управління Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2019.

В дипломному дослідженні розроблено теоретичні основи дослідження системи пенсійного забезпечення в Україні, здійснено аналіз сучасного стану пенсійного забезпечення України та надані шляхи удосконалення системи пенсійного забезпечення в Україні.

На основі узагальнення теоретичних положень автором визначено поняття «система пенсійного забезпечення» та шляхи її вдосконалення.

Відповідно до одержаних результатів, сформульовано та обґрунтовано перспективи розвитку системи пенсійного забезпечення в Україні, запропоновано конкретні шляхи та механізми реалізації її удосконалення.

Ключові слова: пенсійна система, соціальний захист, система пенсійного забезпечення, страхові внески, накопичувальна система, недержавне страхування, пільговий кредит, трирівнева система.

АННОТАЦИЯ

Полонская М.А. Государственное регулирование пенсионного обеспечения в Украине в процессе реформирования социальной защиты населения. – Рукопись.

Дипломная работа на получение квалификации магистра специальностью 074 - Публичное управление и администрирование. –

Институт государственного управления Черноморский национальный университет имени Петра Могили, Николаев, 2019.

В дипломном исследовании разработаны теоретические основы исследования системы пенсионного обеспечения в состоянии пенсионного обеспечения Украины и предоставлены пути усовершенствования системы пенсионного обеспечения в Украине.

На основе обобщения теоретических положений автором определено понятие «Система пенсионного обеспечения» и пути ее совершенствования.

В соответствии с полученными результатами, сформированы и обоснованы перспективы развития системы пенсионного обеспечения в Украине, предложены конкретные пути и механизмы реализации ее усовершенствования.

Ключевые слова: пенсионная система, социальная защита, система пенсионного обеспечения, страховые взносы, накопительная система, негосударственное страхование, льготный кредит, трехуровневая система.

SUMMARY

Polonskaya M.A Government control of the pension system is in Ukraine in the process of reformation of social defence of population.. - Manuscript.

Thesis for the qualification of a master's degree in the specialty 074 - Public management and administration. - Institute of Public Administration, Petro Mohyla Black Sea National University, Nikolaev, 2019.

In diploma research theoretical bases of research of the system of the pension system are worked out in Ukraine, the analysis of the modern state of the pension system of Ukraine and given ways of improvement of the system of the pension system are carried out in Ukraine.

On the basis of generalization of theoretical positions a concept "system of the pension system " and ways of its perfection is certain an author.

In accordance with the got results, the prospects of development of the system of the pension system are set forth and reasonable in Ukraine, certain ways and mechanisms of realization of its improvement offer.

Keywords: pension system, social defence, system of the pension system, insurance payments, story system, non-state insurance, favourable credit, three-level system.